

Antropologia widowisk. Zagadnienia i wybór tekstów

wstęp i redakcja Leszek Kolankiewicz
opracowali: Agata Chałupnik,
Wojciech Dudzik, Mateusz Kanabrodzki,
Leszek Kolankiewicz
Wydawnictwa Uniwersytetu
Warszawskiego, Warszawa 2005

Podręcznik, który powstał w Zakładzie Teatru i Widowisk przy Instytucie Kultury Polskiej UW, stanowi zbiór ponad sześćdziesięciu fundamentalnych tekstów (w większości fragmentów większych całości) dotyczących zagadnień związanych z widowiskami. Pośród autorów właściwie wszystkie najważniejsze nazwiska współczesnej (i nie tylko) humanistyki. Tekstów dotyczących bezpośrednio teatru jest ledwie kilka, a jednak zgromadzony tu materiał stanowi niezbędne podłoże do zrozumienia tej gałęzi sztuki – i szerzej wszelkich widowiskowych form aktywności człowieka. Wybór tekstów i ich układ składają się w fascynującą całość. (TK)

Peter Brook

Wywołując (i zapominając) Szekspira
przełożył Grzegorz Ziółkowski
Ośrodek Badań Twórczości Jerzego
Grotowskiego i Poszukiwań
Teatralno-Kulturowych,
Wrocław 2006

Mała książeczka, na przeczytanie której nie poświęca się nawet godziny. Ale za to przemyślenia Brooka, dotyczące teatru szekspirowskiego wydają się niezwykle trafne, i to w każdym sformułowaniu. Reżyser mówi, na przykład, o kilku sposobach czytania Szekspira. Mówi o tym, że można dostosować tekst do „chwili obecnej”. Ale „chwila obecna” i „współczesność” dla tego wybitnego reżysera to nie to samo. Brook podpowiada: „Jako reżyser musisz zadać sobie pytanie: czy nie tracę kontaktu ze wszystkimi poziomami tekstu, z jego bogactwem, z pełnią znaczeń, mogących przynosić owoce i dawać życie – zarówno teraz, jak i w przeszłości?” Więc to raczej nie tylko Szekspir współczesny, ale Szekspir wieczny. (TK)

Czechow. 100 lat później

redakcja: Wasilij Szczukin,
Dariusz Kosiński
Wydawnictwo Uniwersytetu
Jagiellońskiego, Kraków 2005

W stulecie śmierci Antoniego Czechowa w Krakowie odbyła się konferencja poświęcona współczesnym odczytaniom twórczości pisarza. Książka zbiera referaty z tej

konferencji, poprzedzone wstępem Wasilija Szczukina – napisał on między innymi: „Czechow (...), jako prawdziwy Europejczyk (...), świadomy wszystkich dwuznaczności, niuansów i innych semantycznych pułapek życia ludzkiego, prowokuje do różnorodnych sądów na swój temat”. Najlepiej zaświadcza o tym tematyczny przekrój zamieszczonych tekstów: od analiz motywów występujących w Czechowskich dramatach i opowiadaniach, przez refleksje na temat ich teatralnych odczytań w teatrze rosyjskim i w innych krajach, po rozważanie inspiracji twórczością Czechowa, odnalezionych w pisarstwie autorów spoza Rosji (Różewicz, Mrożek, Stoppard). (AM)

„Dziady” Kazimierza Dejmka

„Pamiętnik Teatralny” 2005 nr 3-4

Zeszyt „Pamiętnika Teatralnego” poświęcony w całości tylko jednemu przedstawieniu. Zebrano w nim dotychczas niepublikowane świadectwa recepcji Dziadów Dejmka, spektaklu, który stał się punktem zapalnym i przyczyną protestów społecznych w 1968 roku. Edward Krasiński i Magdalena Raszewska przygotowali niezwykle skrupulatnie *Kronikę „Dziadów” w Teatrze Narodowym w inscenizacji Kazimierza Dejmka 1962-68*. Są też relacje, między innymi, z zebrania Komisji Programowej Dramatu SPATiF-ZASP, nadzwyczajnego ważnego zebrania Oddziału Warszawskiego ZLP. Niezwykle ciekawy obraz wyłania się także z zapisów Serwisu Nasłuchu Polskiego Radia, skąd dowiadujemy się między innymi, jak Radio Wolna Europa i inne rozgłośnie relacjonowały zdarzenia związane z *Dziadami*. (TK)

Essere un uomo totale. Autori polacchi su Grotowski. L'ultimo decennio

a cura di Janusz Degler, Grzegorz Ziółkowski

edizione italiana a cura di Marina Fabbri e Renata Molinari

Titivillus Edizioni, Pisa 2005

Książka, przygotowana we współpracy z Ośrodkiem Grotowskiego we Wrocławiu, zawiera teksty polskich autorów, dotyczące twórczości Jerzego Grotowskiego w ostatnim etapie jego życia, gdy nieopodal Pontedery prowadził prace w ramach sztuk rytualnych. Pośród autorów znaleźli się, między innymi: Ludwik Flaszen, Małgorzata Dzięwulska, Zbigniew Osiński, Leszek Kolankiewicz, Zbigniew Majchrowski. Zamieszczone zostały także wypowiedzi związane z przyznaniem Grotowskiemu doktoratu honoris causa Uniwersytetu Wrocławskiego, w tym również

samego Grotowskiego. Publikowane jest także wspomnienie brata – Kazimierza. (TK)

Nikołaj Kolada

Merylin Mongoł i inne sztuki

przekład: Jerzy Czech

Księgarnia Akademicka,

Kraków 2005

To już trzydziesty tom wydany w ramach serii „Dramat współczesny”. Zawiera pięć utworów Kolady – między innymi *Merylin Mongoł* i *Martwą królową*, które, zrealizowane na kilku polskich scenach, przyniosły autorowi sporą popularność w naszym kraju. Opisuąc twórczość Kolady (zarówno w Rosji, jak i w Polsce) często używa się słowa „czernucha”, określającego utwory pokazujące najciemniejsze strony życia. W zamieszczonej w tomie rozmowie z autorem, twierdzi on: „Moje sztuki to żadna czernucha. Nie ma tam czerni, jest dużo światła. Jeśli ktoś tego nie rozumie, to jego problem (...). Nie ma też wulgaryzmów, tylko piękny język rosyjski, a ten bywa różny”. Rzeczywiście – bywa. Jednak czytając dramaty pomieszczone w tomie, rzeczywiście trudno do końca zgodzić się z opinią autora. (TK)

Daniel Przystek

Środowisko teatru w okresie stanu wojennego

**Instytut Nauk Politycznych
Uniwersytetu Warszawskiego
Warszawa 2005**

Książka wypełnia dramatyczną lukę w historii polskiego teatru. Dotychczasowe wydawnictwa, odnoszące się do istnienia teatru w okresie stanu wojennego, miały przede wszystkim charakter dokumentacyjny. Autor rozpoczyna opowieść od okresu „karnawału”, poprzedzającego stan wojenny. Píše później o bojkocie, o funkcjonowaniu teatrów repertuarowych w stanie wojennym, ale także przedstawia powstałe wtedy nowe formy wyrazu: teatr domowy i teatr kościelny. Sporo miejsca poświęca ruchowi teatrów alternatywnych, przede wszystkim Teatrowi Ósmego Dnia. (TK)

Raport o stanie polskiego teatru dla dzieci i młodzieży w latach 1989-2003

redakcja: Zbigniew Rudziński,

Juliusz Tyszką

Centrum Sztuki Dziecka

Poznań 2005

Już w pierwszym zdaniu książki dowiadujemy się, że dzieci i młodzież stanowią